

Dvojnosti ni mogoče premagati

Pred kratkim so v Jakopičevem paviljonu zaprli III. bienale, ki si je nadel ime INTART. Ljubljana je bila letos prvič gostitelj ugledne mednarodne likovne manifestacije, ki je že davno utrdila sloves vzornega sodelovanja likovnih umetnikov v trikotniku Celovec, Ljubljana, Videm.

Ob tem naj povemo, da so Društvo slovenskih likovnih umetnikov, Centro Friulano Arti Plastiche in Kunstverein für Kärnten kot stanovske organizacije likovnih umetnikov že v samih začetkih Intarta vzpostavili vezi resničnega prijateljskega sporazumevanja, ki se vedno znova potrjuje.

Intart se je iz Ljubljane preselil v Celovec, kasneje pa bo na ogled v italijanskem Vidmu. Na tej mednarodni manifestaciji sodeluje skupina desetih mlajših slovenskih umetnikov in umetnic. Težko bi bilo predstavljati vsakega posebej, zato smo se odločili na slepo.

Naša sogovornica je bila sedemindvajsetletna akademska slikarka **Milena Gregorčič**. Od sedaj je imela tri samostojne razstave, sodelovala pa je na dvaindvajsetih skupinskih razstavah doma in v tujini. Leta 1973 je kot študentka prejela prvo nagrado za plakat bienala industrijskega in grafičnega oblikovanja v Mariboru. Njeno področje je grafika in oblikovanje plakatov ter knjig. Kot grafična oblikovalka je zaposlena pri Železniškem gospodarstvu v Ljubljani in njeni plakati, ki so tako ali drugače povezani z železnico, vzbujajo precejšnjo pozornost. Spomnimo se samo knjige in plakata za letošnjo proslavo železničarske stavke na Zaloški cesti, pa reklamnega oglednega kartona

Milena Gregorčič: Umetnost je delo kot vsako drugo...

foto TADEJ BRATOK

za smučanje na Kobli, in ne nazadnje svojevrstno oblikovanega trikotnega plakata za že omenjeni Intart. Za trenutek smo jo zmotili sredi dela, da nam kaj pove o svoji umetnosti.

Beseda umetnost jo ni najbolj razveselila, saj sama pravi, da je to izraz, za katerim se skrivajo številni mysticizmi, v resnici pa gre, če že moramo uporabiti izraz umetnost, za trdo, sistematično delo.

»Kako pa je potem z navdihom?« sem jo previdno povprašal.

»Navdih, če temu sploh tako rečemo, ima svoj vzrok in temelj v subjektivnem razmišljanju in doživljanju sebe in sveta. So stvari, ki le na prvi pogled izgledajo nelogično. V resnici pa so še kako

smiselne. Vendar je vsaj zame navdih nekaj, kar se kot gonilna sila mojega udejstvovanja kaže v stalni dvojnosti med objektom in subjektom, med zunanostjo in notranostjo, med mojim manifestnim in pravim jazom, kot protislovje, ki zahteva razrešitev.

Skušam jo najti v svojih grafikah. To dvojnost skušam premagovati. Povsem premagati jo, je nemogoče, je utopijska, kajti če bi jo, tisti trenutek ne bi bilo več mojega slikarstva. A vendar me slikarstvo pomirja v tem smislu, da vsak spor, ki nastaja iz dvojnosti duha in materije skušam začasno razrešiti s pomočjo platna in palete. Takrat me slikarstvo pomirja. Še predobro se zavedam, da je vse relativno, najbolj še človekov obstoj. Tudi v tem se kaže dvojnost stvari.«

»Morda sva nekoliko pomešala pojem navdih in energije, ki je potrebna, da se zamisel prelije na slikarsko platno?«

»Mislim, da je nekaj na tem. Poglejte, po rodu sem doma s Krasa, iz romantičnega, sivega in trpkega sveta polnega Kosovelovih samotnih poti, borov in z dežjem orošenih skal. Organsko čutim, kako koreninim v tem klenem, nepremakljivem in otožnem krasu. Kljub svoji melanholiji mi kras vedno znova daje moč in energijo, pa tudi polet in navdih za to, kar počnem. Omamlja me pivkanje kraške brinovke in le tam, kjer so vrtače, kamenite ograde in majhne zaplate rdečkaste zemlje, se zdim sama sebi jaz, sem sama s seboj v najtesnejšem stiku, se počutim med svojimi...«

TADEJ BRATOK

Ob tednu solidarnosti

Teden solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije je bil uveden na osnovi posebnega družbenega dogovora, kot spomin na katastrofalni potres v Skopju, 26. julija 1963.

Tudi v naši občini deluje koordinacijski odbor za razvijanje in uveljavljanje socialistične solidarnosti, ki usmerja različne oblike in akcije solidarnosti skozi vse leto. Tako je odbor v preteklem letu intenzivno deloval pri zbiranju materialne in denarne pomoči prizadetemu področju v Črni gori in hkrati skrbel za odpremo zbranega materiala na prizadeto območje. Vzpodbujal in spremljal je zbiranje enodnevnih in dvodnevnih osebnih dohodkov za odpravljanje posledic potresa. Odbor je dal pobudo tudi za različne oblike solidarnosti z osvobodilnimi gibanji na jugu Afrike. Redno spremlja in koordinira številne druge solidarnostne akcije kot so krvodalstvo, mladinske delovne akcije in različne medsebojne oblike pomoči v organizacijah združenega dela in v krajevnih skupnostih.

V tem tednu tečejo številne že uveljavljene akcije: 4. junija je potekala velika akcija zbiranja oblačil, obutve in posteljnine; po ulicah občine Ljubljana Center je 307 aktivistov Rdečega križa, učencev in dijakov zbralo okrog 16.300 kilogramov oblačil, ki so jih darovali občani. Na zbiralna mesta je oblačila vozilo 1021 kombijev, ki so jih brezplačno odstopile delovne organizacije naše občine.

Uspešnost akcije po posameznih krajevnih skupnostih je bila naslednja: v KS Ajdovščini so zbrali 2200 kg oblačil, KS Gradišče 1500 kg, v KS Kolodvor 2000 kg, v KS Prule 1400 kg, v KS Poljane 2400 kg, v KS Stara Ljubljana 1500, v KS Stari Vodmat 2200 kg in v KS Tabor 3000 kg oblačil, obutve in posteljnine.

V tem mesecu bodo začele delati tudi mladinske delovne brigade in specializirane delovne brigade v obmejnih in manj razvitih območjih Slovenije. Letos bo sodelovalo v sedmih različnih brigadah 300 mladincev iz naše občine.

Teden solidarnosti je tako predvsem priložnost, da se pregleđa in oceni, kako in v kolikšni meri smo uresničili naloge, ki smo si jih zadali in se dogovorimo, kako bomo dalje razvijali in uveljavljali najrazličnejše oblike socialistične solidarnosti.

Akcija RK za zbiranje oblačil, obutve in posteljnine so dobro pripravili in izvedli tudi v krajevni skupnosti Tabor. (foto Dragan Arviger)

Predavanje dr. Jožeta Gorčarja v krajevni skupnosti Gradišče

Na pobudo terenskega odbora SZDL Trg revolucije je krajevna konferenca SZDL v Gradišču organizirala 27. maja v dvorani Iskre zanimivo predavanje **O potrošniški družbi in potrošniški miselnosti**.

Govoril je krajan krajevnega skupnosti Gradišče – akademik, profesor dr. Jože Gorčar. Obrazložil je predvsem, kako razmejiti potrošništvo od koristnih prizadevanj za višji standard in v katerih primerih se kaže potrošništvo. Orisal je značilnosti potrošniške miselnosti pa tudi škodljive psihične posledice, tj. socialno odtujenost in zanemarjanje duhovnih vrednot. Opozoril je tudi na razsipništvo, ki ima negativne posledice za naše gospodarstvo. Nakazal je nujnost spreminjanja podlage, iz katere raste potrošniška miselnost, ob večjem uveljavljanju socialističnih kvalitet življenja.

V četrtek, dne 12. junija 1980, vas vabimo, da se udeležite predavanja dr. Marka Poliča na temo **»Človek in okolje«**, ki ga prireja krajevna konferenca SZDL Gradišče. Predavanje bo ob 18. uri v dvorani krajevnega skupnosti Gradišče, Rimska c. 24.

Dramski umetniki počastili spomin na predsednika Tita

Z uspešnim recitalom odlomkov iz Titovih govorov so igralci ljubljanske Drame počastili spomin na predsednika Tita in prispevali k proslavi dneva mladosti. Prireditev je imela naslov **»Rojstvo nove Jugoslavije«**.

Kultura je ena sama

Če prelistavamo poročilo o stanju in problemih kulturne skupnosti občine Ljubljana Center, ki ga je, za razdobje od maja 1978 do lanskega junija, podala njena predsednica Dragana Kreigher, na zasedanju občinske skupščine, se nam vsiljuje več vprašanj.

V poglavju, ki govori o problemih in odprtih vprašanjih, je tudi odstavek, ki pravi, da je posebnost položaja občinske kulturne skupnosti Ljubljana Center v strnjnosti kulturnih ustanov in kulturnih dejavnosti na njenem območju, vidna tudi v posebnem načinu delovanja te skupnosti. Med drugim je to posebno delovanje tudi posledica zastarelega zakona o kulturnih skupnostih iz leta 1974.

Zakon se je pokazal kot neustrezen. Zato je lani svojo javno pot opravil cel paket zakonov s področja družbenih dejavnosti in med njimi je bil tudi nesrečni osnutek novega zakona o kulturnih skupnostih, ki so ga delegati republiške kulturne skupnosti domala razcefrali. Izvršnemu svetu tako ni preostalo drugega, kot da ga je umaknil z dnevnega reda. Stvari so se za nekaj ča-

sa pomirile, vendar zgolj navidezno.

Po dolgem premoru je zagledal luč sveta dopolnjen osnutek enotnega zakona, ki so ga poimenovali zakon o svobodni menjavi dela na področju kulturnih dejavnosti. Gre za povsem nov dokument le na področju svobodne menjave dela v kulturi, sicer pa je na moč podoben zakonu o svobodni menjavi dela na področju vzgoje in izobraževanja. Osnutek novega zakona se je nekaterih stvari zares pogumno lotil in če ga bodo, takšnega kot je sedaj, delegati sprejeli, bi pomenil nekaj bistveno novega za občinske kulturne skupnosti. V njegovem sedmem členu je jasno zapisano, da naj bi obstajale v prihodnje občinske kulturne skupnosti, ki bi se lahko med seboj povezovala v medobčinske. Nikjer pa niso navedene

mestne kulturne skupnosti, kar je popolnoma novo. Takšna rešitev bi seveda prinesla bistvene novosti tako v organizacijskem kot v vsebinskem pogledu v občinske kulturne skupnosti, torej tudi v našo.

Za marsikoga ima kultura, domala v vsakem okolju, nekoliko odmaknjen in poduhovljen videz, ki se je še vedno držijo nalepke elitizma. Sedanja organiziranost interesnih skupnosti v različnih horizontalnih ravneh namreč v prvi vrsti pogojuje odtujenost kulture od njene baze, od ljudi. Mimogrede: tudi toga si-sovska delitev na porabnike in izvajalce je v kulturi nekam prosojna, saj smo vendar vsi uporabniki kulture, tudi njeni »izvajalci«, in če smo čisto natančni, bo tudi obratno kar držalo. Povsem preprosta ugotovitev, ki nam jo je potrdila tudi Dragana Kreigher je, da imajo temeljne kulturne skupnosti v občini pa tudi v krajevni skupnosti en sam namen: graditi kulturo od spodaj navzgor in ne narobe, kot

smo to počeli in še počnemo.

Druga, prav tako nesporna ugotovitev je, da je kultura vendar ena sama, pa naj bo to ljubiteljstvo ali profesionalizem. Posebno amaterizem in z njim približevanje kulture občanu v krajevni skupnosti, šoli, v združenem delu, je najzahtevnejša in obenem primarna naloga naše kulturne skupnosti. Ob tem bi se bilo treba spomniti misli Edvarda Kardelja, ko je dejal, da mora biti kulturna dobrina navzoča na vsakem delovnem mestu, če naj delavec začuti tudi skozi njo osmišljanje svojega dela.

Žal smo še vedno priče, da je v kulturi, bolj kot drugod, opazno določeno omalovaževanje baze in ohranjanje elitizma tako institucij kot ljudi in s tem veliko manevrskega prostora za manipulacije najrazličnejših vrst.

Če torej prav razumemo novi osnutek zakonskega besedila, bo na kulturno skupnost občine Ljubljana Center padlo veliko breme odgovornosti, pa naj si gre za »mestno«, »republiško« ali »občinsko« kulturo.

TADEJ BRATOK